

Соціальний захист населення

Галузевий е-дайджест проекту «Розробка курсу на зміцнення місцевого самоврядування в Україні» (ПУЛЬС)

Червень 2016

Зміни заради майбутнього

Новини

Стратегія сектору «Соціальний захист населення», яку розробила Асоціація міст України, була презентована 23 червня на Дні стратегій в рамках 12 Українського муніципального форуму. У стратегії сформульовано проблеми сектору, такі, як Відсутність уніфікованого підходу до законодавчого регулювання сфери, невиділення державою коштів (або виділення у недостатній кількості) на організацію, надання та виконання державних функцій, відсутність якісної організації контролю в трудовій сфері та сфері соціального захисту населення, низька якість та висока вартість організації та надання соціальних послуг, низький соціальний статус працівників сфери соціального захисту населення. Також учасниками Дня стратегій було підкреслено, що відсутність державного фінансування та низький рівень залучення громадськості буксує розвиток сфери.

Частково увага була приділена проблемам визначенням потреб у соціальних послугах на місцевому рівні. Оскільки це є прерогативою органів місцевого самоврядування, реформа повинна мати не тільки регуляторний характер, але й роз'яснювально-методичний. Загалом Стратегію сектору «Соціальний захист населення» сприйнята учасниками Форуму позитивно.

Зазначимо, що на сьогодні здійснюється доопрацювання Стратегії із подальшим її узгодженням із зацікавленими державними органами та подальшим впровадженням в життя.

В електронному вигляді презентацію Стратегії можна знайти тут:

<http://auc.org.ua/sites/default/files/8.adminposlugi.pptx>

Питання виплат переселенцям нарешті врегульовані

Уряд врегулював питання своєчасного забезпечення соціальних виплат внутрішньо переміщеним особам. 8 червня 2016 року до постанови № 509 від 1 жовтня 2014 р. було внесено зміни, якими регулюється своєчасне отримання пенсій та інших соціальних виплат переселенцями з Донбасу й Криму та відміняється проставлення відмітки Міграційної служби. Сама довідка набуває статусу безстрокової.

«Постанова № 637 врегулює питання призначень і виплат соціальної допомоги внутрішньо переміщеним особам, - зазначив Міністр соціальної політики Андрій Рева. - До змін у постановах №509 і №637 виплати були прив'язані до місця реєстрації ВПО, і кожні шість місяців потрібно було підтвер-

джувати цю реєстрацію. Без штампу Міграційної служби довідка ВПО була не дійсна». Нагадаємо, у січні 2016 року набув чинності Закон «Про внесення змін до деяких законів України щодо посилення гарантій дотримання прав і свобод внутрішньо переміщених осіб», яким встановлювалось, що довідка, яка видається ВПО, є безстроковою, а вимога відмітки про реєстрацію скасовується. Однак, подекуди довідки зі штампами міграційних служб у переселенців продовжували вимагатися на підставі прийнятої Урядом ще в 2014 році постанови №509 «Про облік внутрішньо переміщених осіб». Отож, значна кількість переселенців, які дійсно мешкають на підконтрольній Україні території, не мала можливості отримати свої законні пенсії та виплати.

Міністр соціальної політики А. Рева прокоментував відношення прожиткового мінімуму та мінімальної заробітної плати в Україні

Як стимулювати збільшення бази платників єдиного соціального внеску? Як підняти зарплату, змусити її рости і вивести чималу частину заробітних плат з тіні? Бачення шляхів виходу щодо цього Міністр соціальної політики Андрій Рева висловив в інтерв'ю УНІАН.

„От у нас є прожитковий мінімум, до нього прив'язана єдина тарифна сітка в бюджетній сфері, і до цього показника прив'язана мінімальна зарплата. Що в нас відбувається? Починаються гойдалки із закликом: «Давайте піднімемо прожитковий мінімум». Підняли на 10-20 грн, відповідно тарифну сітку теж підняли, тим самим піднявши мінімальну зарплату бюджетників. Що зробив бізнес? Теж підняв зарплати на 10-20 грн. І так ми черепащачою ходою рухаємося, - пояснює Андрій Рева. - При цьому всі нас критикують за те, що мінімальна зарплата дорівнює прожитковому мінімуму. А ми відповідаємо, що для збільшення мінімальної зарплати доведеться підняти й всі інші соціальні стандарти, а грошей на це немає. І такі дискусії точаться в Україні 25 років. Наші стратегічні радники Іван Міклош (Словаччина) і Лешек Бальцеревич (Польща) кажуть: «У вас перевернута свідомість». У всьому світі локомотив руху – це недержавний сектор. В Україні ж сьогодні недержавний сектор тягнеться за державним, а повинно бути навпаки. Тому вони радять відв'язати прожитковий мінімум від мінімальної зарплати і підняти її законодавчо. Хай мінімальна зарплата сьогодні буде не 1450 грн, а 2-3 тис. грн. Хоч не хоч, а приватному сектору доведеться підняти зарплати. Відповідно ми отримаємо додатковий ресурс, котрий витратимо на підняття зарплат в бюджетній сфері. Тобто, спочатку піднімаємо «мінімалку», йде зростання у приватному секторі, потім підіймаємо тарифну сітку в бюджетному секторі, а потім вже потихеньку підтягуємо й прожитковий мінімум. Так діяли в Польщі і Словаччині”.

Міністр соціальної політики вважає, що недержавний сектор, піднявши зарплати вгору, потягне за собою і державний. При цьому буде різниця й буде розрив, але водночас виросте й заробітна плата. Тобто працівники, котрі зайняті як у бізнесі, так і в державному секторі, не отримуватимуть однакової зарплату, але вони всі будуть отримувати більше, ніж сьогодні.

„Що ви хочете, визначайтеся самі - кажуть нам стратегічні радники. Ми також розглядаємо їхні пропозиції, думаю, що вони мають право на існування, тим паче, що вони підтверджені практикою. Якщо ми запустимо процес зростання реальної заробітної плати в Україні, то у нас дуже швидко проблеми вирішаться, - переконаний Міністр Андрій Рева. - На цей рік ми запланували 6% збільшення соціальних стандартів у травні та в грудні. Це вирішило проблеми? Ні. Ми вирішили підняти в грудні до 10%, але це теж не вирішує проблем. Потрібні інші проривні рішення, які дозволять різко підняти зарплату і примусити її рости далі й виходити із тіні. У цьому напрямку ми спільно з Міністерством фінансів і Міністерством економічного розвитку і торгівлі ведемо роботу. Думаю, протягом літа ми її завершимо і внесемо у Верховну Раду пакет пропозицій, щоб разом з бюджетом на 2017 рік їх розглянути. Іншого шляху розв'язання проблеми низьких надходжень в Пенсійний фонд і низьких пенсій я особисто не бачу. Наші стратегічні радники кажуть те ж саме, що без економічних реформ ми цього не досягнемо”.

(За офіційною інформацією соціальної політики України // Електронний доступ : <http://mon.gov.ua/usi-novivni/novini/2016/07/01/komentar-ministerstva-shhodo-trivalosti-navchalnogo-roku-u-zagalnoosvitnix-navchalnix-zakladax/> ; повне інтерв'ю міністра: <http://www.unian.ua/society/1388457-ministr-sotspolitiki-reva-v-ukrajini-6-milyoniv-yaki-chesno-pratsyuyut-utrimuyut-125-mln-pensioneriv.html>)

Розглядається:

У порядок денний засідання Кабінету Міністрів України 24.06.2016 були внесені на розгляд 2 законопроекти: **«Про внесення змін до Бюджетного кодексу України»** та **«Про внесення змін до додатків № 3 та № 7 до Закону України «Про Державний бюджет України на 2016 рік»**. У зв'язку із відсутністю погодження Асоціації міст України зазначені проекти актів не були розглянуті.

Законопроекти розроблені відповідно до Розділу 3 Прикінцевих та перехідних положень Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо посилення соціального захисту дітей та підтримки сімей з дітьми» від 26.01.2016 № 936-VIII та передбачають забезпечення видатків на оплату послуг із здійснення патронату над дитиною та виплату соціальної допомоги на утримання дитини в сім'ї патронатного вихователя (далі – оплата послуг та допомоги).

При детальному аналізі проектів законів **Асоціація в цілому висловила думку щодо підтримки ідеї посилення соціальної захищеності дітей, які перебувають у складних життєвих обставинах. Водночас, були надані суттєві зауваження.**

1. До проекту Закону України «Про внесення змін до Бюджетного кодексу України».

Оскільки забезпечення видатків на оплату послуг та допомоги з державного бюджету здійснюється в рамках експерименту, Асоціація вважає за доцільне внести зміни до Розділу VI. Прикінцеві та перехідні положення Бюджетного Кодексу України.

Пропонувалось доповнити Розділу VI. Прикінцеві та перехідні положення пунктом такого змісту:

«Установити, що з 1 січня 2016 року по 31 грудня 2018 року запроваджується експеримент із здійснення патронату над дитиною.

На період проведення експерименту передбачити окрему субвенцію на забезпечення видатків на оплату послуг із здійснення патронату над дитиною та виплату соціальної допомоги на утримання дитини в сім'ї патронатного вихователя.

Кабінету Міністрів України щорічно визначати розмір субвенції на реалізацію експерименту із здійснення патронату над дитиною.»

2. До проекту Закону України «Про внесення змін до додатків № 3 та № 7 до Закону України «Про Державний бюджет України на 2016 рік».

За інформацією Мінсоцполітики у зв'язку із залишком невикористаних коштів у субвенції на виплату державної соціальної допомоги на дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, грошового забезпечення батькам-вихователям і прийомним батькам за надання соціальних послуг у дитячих будинках сімейного типу та прийомних сім'ях за принципом «гроші ходять за дитиною» коштів у 2016 році на оплату послуг та допомоги за рахунок цієї субвенції повинно вистачити.

Водночас, на сьогодні відсутній нормативно-правовий акт, який регламентує розмір оплати послуг та допомоги, що не дає змогу здійснити розрахунок необхідних видатків.

Асоціація запропонувала внести зміни до Закону України «Про Державний бюджет України на 2016 рік», передбачити окрему субвенцію на забезпечення видатків на оплату послуг із здійснення патронату над дитиною та виплату соціальної допомоги на утримання дитини в сім'ї патронатного вихователя, перерозподіливши кошти із субвенції на виплату державної соціальної допомоги на дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, грошового забезпечення батькам-вихователям і прийомним батькам за надання соціальних послуг у дитячих будинках сімейного типу та прийомних сім'ях за принципом «гроші ходять за дитиною».

Поясніть застосування Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо запровадження контрактної форми роботи у сфері культури та конкурсної процедури призначення керівників державних та комунальних закладів культури» та «Порядку проведення конкурсу на заміщення вакантних посад художнього та артистичного персоналу закладів культури».

Зміни, які внесли Закон від 28.01.2016 № 955-VIII у деяких питаннях не стосуються територіальних громадах з населенням до 5 тисяч жителів, а саме:

- норма щодо припинення безстрокового трудового договору з керівниками державних та комунальних закладів культури не поширюється на професійних творчих працівників комунальних закладів культури у територіальних громадах з населенням до 5 тисяч жителів;
- конкурсна процедура може не застосовуватися для призначення керівників комунальних закладів культури у територіальних громадах з населенням до 5 тисяч жителів.

Щодо включання членів трудового колективу у склад конкурсної комісії

Відповідно до частини четвертої статті 213 Закону України «Про культуру» у разі проведення конкурсного добору на посаду керівника державного чи комунального закладу культури, яким управляє орган влади Автономної Республіки Крим, місцевий орган виконавчої влади чи орган місцевого самоврядування, по три кандидатури до складу конкурсної комісії подають члени трудового колективу, громадські організації у сфері культури відповідного функціонального спрямування та орган управління.

Згідно з частиною восьмою статті 213 цього Закону членом конкурсної комісії не може бути особа, яка є членом трудового колективу закладу культури, на посаду керівника якого проводиться конкурс.

Враховуючи вищезазначене, трудовий колектив до складу конкурсної комісії подає три кандидатури, які не є членами цього колективу, тобто будь-які особи, що не зазначені у частині восьмій статті 213 цього Закону.

Щодо встановлення строку контракту та його продовження:

Відповідно до абзацу третього частини другої статті 21 Закону України «Про культуру» за результатами конкурсу з переможцем з числа кандидатів укладається контракт строком від одного до трьох років. Оскільки інше не передбачено Законом, контракти укладаються на будь-який строк, визначений керівником, але в межах 1-3 років. Крім цього зазначаємо, статтею 21 цього Закону продовження строку дії контракту не передбачає укладання нового контракту або проведення нового конкурсу.

Щодо переліку посад художнього та артистичного персоналу, заміщення яких здійснюється за конкурсом

На сьогодні відповідно до Порядку проведення конкурсу на заміщення вакантних посад художнього та артистичного персоналу закладів культури, затвердженого наказом Міністерства культури України від 06.09.2013 № 851 (далі – Порядок), передбачено виключний перелік посад художнього та артистичного персоналу закладів культури, заміщення яких здійснюється за конкурсом. Водночас, відповідно до частини третьої Прикінцевих положень Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо запровадження контрактної форми роботи у сфері культури та конкурсної процедури призначення керівників державних та комунальних закладів культури» від 28.01.2016 № 955-VIII (далі – Закон № 955-VIII) з працівниками художнього та артистичного персоналу, які перебувають у трудових відносинах з державними та комунальними закладами культури, протягом одного року з дня набрання чинності цим Законом укладається контракт строком від одного до трьох років без проведення конкурсу.

На сьогодні питання щодо заміщення посад працівників Центру культури на умовах контрактної форми трудового договору не врегульовано. Порядок наразі потребує приведення у відповідність до норм чинного законодавства. За інформацією Мінкультури, на виконання Закону № 955-VIII найближчим часом передбачається внесення змін до чинних та розроблення низки нових нормативно-правових актів (зокрема, на веб-сайті Міністерства для громадського обговорення розміщено проект нової редакції Порядку проведення конкурсу на заміщення вакантних посад художнього та артистичного персоналу закладів культури). Асоціація міст України повідомила Мінкультури про необхідність прискорення врегулювання вищезазначеної проблеми та тримає на контролі хід її вирішення.